

UZASADNIENIE

Stanowiska stron

Pozwem z 7 marca 2023 r. powód Stowarzyszenie (...) z siedzibą w W., wniósł o zasądzenie od pozwanej K. K., prowadzącej działalność gospodarczą pod firmą Hotel (...), kwoty 4.051,61 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia następującego po dniu wymagalności poszczególnych składowych roszczenia (k. 2 i 3 pozwu) oraz kosztów procesu według norm przepisanych.

Powód wskazał, że jest organizacją zbiorowego zarządzania prawami autorskimi w rozumieniu art. 3 pkt 2 ustawy z dnia 15 czerwca 2018 r. o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi (Dz. U. poz. 1293 z późn. zm.) posiadającym zezwolenie na prowadzenie zbiorowego zarządu prawami autorskimi na polach wskazanych w decyzjach administracyjnych wydanych przez Ministra Kultury i Sztuki.

Powód zawarł z pozwaną w dniu 1 listopada 2007 r. umowę na czas nieokreślony nr (...) dotyczącą korzystania przez pozwaną z artystycznych wykonań utworów muzycznych i słowno-muzycznych zarządzanych przez powoda poprzez ich publiczne odtwarzanie na terenie Hotelu (...) prowadzonego przez pozwaną. Na podstawie umowy, pozwana była zobowiązana do płacenia miesięcznego wynagrodzenia w wysokości 51,36 zł netto w okresach miesięcznych, kwartalnych, półrocznych lub rocznych do 10 dnia miesiąca okresu, którego dotyczy rozliczenie. Umowa weszła w życie z dniem 1 listopada 2007 r.

Od stycznia 2020 r. pozwana zalega z należnymi opłatami. Powód podejmował próby pozasądowego rozwiązania sporu, jednak nie przyniosły one żadnego efektu.

W odpowiedzi na pozew, pozwana wniosła o jego oddalenie. Uzasadniając swoje stanowisko, pozwana wskazała, że powód nie mógł domagać się wynagrodzenia powiększonego o stawkę VAT, albowiem nie przewidywała tego umowa z 1 listopada 2007 r. Pozwana podniosła także, że stawka wynagrodzenia miała być płatna do 10 dnia każdego miesiąca, a zatem brak jest podstaw do przyjęcia jakichkolwiek innych okresów rozliczeń, takich jak kwartalne, czy roczne. Pozwana wskazała również, że za miesiące październik i listopad 2020 r., powód może domagać się jedynie 50 % stawki, a to w związku z obowiązującymi wówczas obostrzeniami epidemiologicznymi. Nadto, z uwagi na niepodejmowanie działalności w kolejnych latach z przyczyn zagrożenia epidemicznego, powód, w ocenie pozwanej, nie może domagać się także wynagrodzenia za wskazane w odpowiedzi na pozew miesiące, a za niektóre z nich, tylko w wysokości 50 %.

W kolejnych pismach procesowych, strony podtrzymały swoje stanowiska.

Podstawa faktyczna wyroku

Stowarzyszenie (...) jest organizacją zbiorowego zarządzania w rozumieniu art. 3 pkt.2 ustawy o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi.

/dowód: wydruk informacji z KRS, k.12-15v/

K. K. jest przedsiębiorcą, wpisanym do CEIDG i w ramach wykonywanej przez siebie działalności gospodarczej, prowadzi Hotel (...) w T. (dawniej: Hotel (...)).

/dowód: wydruk z CEIDG, k. 18-18v/

W dniu 1 listopada 2007 r., strony zawarły umowę, której przedmiotem było korzystanie przez użytkownika (K. K.) z artystycznych wykonań na polu eksploatacyjnym publicznych odtworzeń, których zarządzanie zostało powierzone Stowarzyszeniu. Miesięczne wynagrodzenie zostało określone na kwotę 51,36 zł, przy czym zastrzeżono, że kwota ta

będzie podlegać waloryzacji stosownie do średniorocznego wskaźnika wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych publikowanego przez GUS. W § 7 umowy wskazano, że wynagrodzenie będzie przekazywany na rachunek bankowy powoda miesięcznie-, kwartalnie-, półrocznie-rocznie do dnia 10-go każdego miesiąca, którego dotyczy rozliczenie. (Nie skreślono żadnej z możliwych opcji). Umowa została zawarta na czas nieokreślony, a jej wypowiedzenie było możliwe przez każdą ze stron z zachowaniem 3 miesięcznego okresu wypowiedzenia. Wszelkie zmiany w umowie, wymagały dla swej ważności zachowania formy pisemnej.

/dowód: umowa nr (...), k.16-17/

Od 2016 r. Stowarzyszenie (...) wystosowywało na początku roku do K. K. harmonogramy wpłat do umowy nr (...) ze wskazaniem stawki za rok bieżący, kwoty VAT oraz kwoty do zapłaty (brutto) z terminem płatności do 15 stycznia następnego roku (np. należności za 2016 r. były płatne do 15 stycznia 2017 r.). Faktury VAT były wystawiane 7 dni po uregulowaniu płatności.

Harmonogram wpłat z 20 marca 2019 r. dotyczył wpłat za rok 2019 w rozbiciu miesięcznym ze wskazaniem stawki z umowy na kwotę 63 zł. 30 gr. (kwota z umowy), kwotę Vat 14 zł. 56 gr. i kwotę do zapłaty 77 zł. 86 gr. oraz termin płatności do 20 stycznia 2020 r. (k.109). Harmonogram wpłat z 28 lutego 2020 r. dotyczył odpowiednio wpłat za 2020 r. w rozbiciu miesięcznym ze wskazaniem stawki z umowy na kwotę 64 zł. 76 gr., kwoty VAT 14 89 gr. kwoty do zapłaty 79 zł. 65 gr. oraz termin płatności do 15 stycznia 2021 r. Harmonogram wpłat z 7 kwietnia 2021 r. dotyczył wpłat za 2021 r. przy stawce z umowy 66 zł. 96 gr., stawce Vat 15 zł. 40 gr. raz kwocie brutto 82 zł. 36 gr. – z terminem płatności do 15 stycznia 2022 r. Harmonogram wpłat z 17 stycznia 2022 r. dotyczył należności za 2022 r. ze wskazaniem stawki z umowy na 70 zł. 37 gr., kwoty VAT 16 zł. 19 gr. oraz kwoty do zapłaty 86 zł. 56 gr. – z terminem płatności do 16 stycznia 2023 r.

/dowód: harmonogramy wraz z wezwaniami, k. 19-22, k.39,42,49,109/

Pozwana co najmniej od 2019 r. nie uiszczała terminowo opłat. Za rok 2019 r. zalegała z opłatami w wysokości 934 zł. 22 gr. Pozwany pismem z dnia 28 lutego 2019 r. wystosował wezwanie do zapłaty.

(dowód: wezwanie do zapłaty z 28 lutego 2020 r.

W okresie pandemii pozwana ograniczyła prowadzenie działalności hotelowej.

W wiadomości e-mail z dnia 29 marca 2021 r., K. K. zwróciła się do stowarzyszenia z prośbą o umorzenie należności za rok 2020, powołując się na art. 151 ustawy z 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych.

W odpowiedzi na powyższą wiadomość, Stowarzyszenie (...) przedstawiło warunki umożliwiające skorzystanie z procedury wstrzymania poboru opłat, wskazując na konieczność uregulowania istniejącego zadłużenia.

/dowód: wiadomości e –mail, k.23-23v/

Pismem z dnia 23 sierpnia 2021 r. pozwana złożyła oświadczenie o uchyleniu się od skutków oświadczenia woli złożonego pod wpływem błędu. Wskazała, że stawki narzucone przez powoda są wyższe niż stawki wynikające z umów z Grupą Hotelową (...), a także, że w obiektach pozwanej nie dochodzi do publicznego udostępniania utworów, gdyż gości korzystają z użyczonego na ich rzecz sprzętu. Powód nie zgodził się ze stanowiskiem pozwanej.

(dowód: pismo z 23 sierpnia 2021 r., pismo z dnia 28 grudnia 2021 r.)

Powód przestawił pozwanej datowany na 28 grudnia 2021 r. aneks do umowy zmieniający postanowienia dotyczące wynagrodzenia przez wskazanie, że zostanie ono powiększone o podatek VAT. Pozwana odmówiła podpisania aneksu.

(dowód: aneks k. 32)

W dniu 6 lipca 2022 r., Stowarzyszenie (...) wystosowało do K. K. wezwanie do zapłaty na kwotę 3.276,00 zł.

/dowód: przedsądowe wezwanie do zapłaty, k. 43/

Oświadczeniem woli z dnia 18 kwietnia 2023 r., K. K. wypowiedziała umowę nr (...) z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia.

/dowód: oświadczenie o wypowiedzeniu umowy z dnia 1 listopada 2007 r., k.100/

Wskazany wyżej stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów prywatnych (art. 245 k.p.c.). Zawartość dokumentów nie była kwestionowana, choć strony ich treści nadawały odmienne znaczenie.

Podstawa prawna wyroku

Powództwo zasługiwało na częściowe uwzględnienie.

Powód domagał się należności wynikających z umowy. Z uwagi na rozbieżne stanowiska stron co do tego, czy żądane kwoty są zgodne z umową, weryfikacja roszczeń wymaga wykładni oświadczeń woli stron w niej zawartych.

Pierwszą kwestią istotnie wpływającą na wysokość należnego wynagrodzenia jest to, czy do kwoty wskazanej w umowie, następczo waloryzowanej zgodnie z § 6 ust. 1 zd. 2 umowy z 1 listopada 2007 r. nr (...), należy doliczać podatek od towarów i usług (dalej podatek VAT).

Literalna wykładnia § 6 ust. 1 zd. 1 umowy nr (...), w ocenie Sądu, nie pozwala na przyjęcie, że strony zgodnie przyjęły, że umówione wynagrodzenie winno być powiększone o podatek VAT. W przywołanym postanowieniu umownym, strony jasno określiły należne wynagrodzenie na kwotę 51,36 zł miesięcznie, nie rozszerzając jej o inne składniki. Kierując się więc dyrektywami wykładni oświadczeń woli z art. 65 k.c., niepodobna przyjąć, ażeby dodatkowe obciążenie pozwanej kwotą należnego podatku VAT, było czymś zupełnie oczywistym. Konkluzji tej nie może zmienić fakt, że pozwana przez pewien okres dobrowolnie świadczyła należne wynagrodzenie powiększone o stawkę podatku VAT, a powód wystawiał faktury. Praktyki odbiegające od przyjętego zobowiązania nie wpływają wszakże na jego treść. CO istotne w 2021 r. pozwana odmówiła podpisania aneksu dotyczącego podatku VAT. W toku postępowania sądowego, zasadniczemu badaniu podlega źródło stosunku zobowiązaniowego, które kreuje wzajemne uprawnienia i obowiązki. Jeżeli zatem umowa nr (...) milczała w przedmiocie tego, czy kwota 51,36 zł winna być każdorazowo powiększona o stawkę podatku VAT, to brak jest podstaw, aby w drodze uzupełniania luki, Sąd uwzględnił wynagrodzenie brutto, bazując na odmiennej od postanowień umownych praktyce rozliczeń.

Sąd, każda ze stawek należnego wynagrodzenia opisana w harmonogramach, została uwzględniona w kwocie netto, z pominięciem podatku od towaru i usług.

Jeżeli zaś chodzi o harmonogram rozliczeń, to w ocenie Sądu, brak jest podstaw do przyjęcia, że w istocie miał on charakter rozliczenia rocznego. Wiążąca strony umowa wprost wskazywała bowiem, że wynagrodzenie z tytułu publicznego odtwarzania utworów, miało być przekazywane do 10 dnia każdego miesiąca, co mimo tego, że żadna z opcji w umowie nie została zakreślona, wskazuje na miesięczny charakter rozliczeń. Jednostronna praktyka Stowarzyszenia, jako podmiotu profesjonalnego, polegająca na przesyłaniu rocznego harmonogramu rozliczeń, nie może spotkać się z akceptacją Sądu. Była ona bowiem nie tylko wprost niezgodna z postanowieniem umownym, ale także stanowiła przejaw wykorzystywania silniejszej pozycji Stowarzyszenia, jako podmiotu profesjonalnego. Ponownie należy zauważyć, że wykonywanie przez pozwaną płatności w trybie rocznym we wcześniejszym okresie, wbrew stanowisku powoda, nie prowadziło do zmiany umowy w tym zakresie. Uzupełniająco należy zauważyć, że jedyną drogą do zmiany postanowień umownych było ich modyfikacja w formie pisemnej pod rygorem nieważności (zob. § 12 umowy, a także art. 76 k.c.).

Reasumując, Sąd przyjął, że powodowi należy się wynagrodzenie wskazane w harmonogramach w wysokości netto (tj. bez podatku VAT) odpowiednio obliczonej dla lat 2019,2020,2021, 2022 i 2023 (z uwzględnieniem wskaźnika waloryzacji).

Co się zaś tyczy daty wymagalności roszczenia i momentu, w którym pozwana popadła w zwłokę z ich zapłatą, to Sąd dokonał tutaj modyfikacji względem dat wskazanych w harmonogramach. Należało bowiem przyjąć, w ślad za umową, że należne wynagrodzenie winno być zapłacone do 10 dnia każdego miesiąca, a zatem stan zwłoki w spełnieniu świadczenia, uprawniający do odsetek, o których mowa w art. 481 k.c., powstawał od dnia następnego, czyli 11 dnia miesiąca. Wyjątek stanowią tutaj pierwsze miesiące roku, gdyż powódka formułowała harmonogramy odpowiednio 28 lutego 2020 r., 7 kwietnia 2021 r., 6 lipca 2022 r. oraz 22 lutego 2023 r, przy czym wszystkie one zawierały obowiązek zapłaty już od pierwszego miesiąca danego roku. Konieczne stało się więc przyjęcie, że obowiązek zapłaty za miesiące sprzed daty stworzenia danego harmonogramu, aktualizował się dopiero z chwilą jego doręczenia pozwanej. W innym wypadku, pozwana byłaby w zwłoce jeszcze przed doręczeniem jej harmonogramu płatności, kiedy nie znała wysokości aktualnej stawki.

Na wysokość przyjętych stawek nie wpłynęły przy tym rozwiązania przyjęte w art. 151 ustawy z 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych. W przypadku bowiem dobrodziejstwa wstrzymania poboru opłat, warunkiem było nieposiadanie zaległości za okres sprzed 8 marca 2020 (art. 151 ust. 2 pkt 3) ustawy). Pozwana tego warunku nie spełniała, o czym została powiadomiona w korespondencji mailowej. Co się zaś tyczy możliwości żądania przez przedsiębiorcę obniżenia wynagrodzenia dla organizacji zbiorowego zarządzania (art. 151. ust. 4 ustawy, w brzmieniu obowiązujących 16 grudnia 2020) , to powiązana była on z obowiązkiem wykazania spadku przychodu przez przedsiębiorcę względem tego samego okresu rozliczeniowego w roku przed ogłoszeniem stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii. Pozwana nie kierowała do powoda jakichkolwiek wniosków w tym zakresie. Również w tym postępowaniu pozwana nie przedstawiła żadnych dowodów pozwalających ocenić wysokość spadku dochodów, wobec czego brak było podstaw do korekty stawek wynagrodzenia.

Sąd uznał za skuteczne wypowiedzenie umowy na koniec lipca 2023 r. i nie uwzględnił żądania zapłaty za okres późniejszy.

Mając na względzie powyższe, w pkt I wyroku. Sąd zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 2.968,58 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od kwot wymienionych w tymże punkcie, a w pozostałym zakresie powództwo oddalił, o czym Sąd orzekł w pkt II wyroku.

Sąd z uwagi na stanowisko pełnomocnika strony pozwanej nie weryfikował zgłoszonego pierwotnie zarzutu co do wysokości stawek w umowie w porównaniu ze stawkami dla Grupy Hotelowej (...), ani także zarzutów dotyczących braku rozpowszechniania artystycznych wykonań. Na marginesie jednak warto wskazać, że zgodnie z art. 44 ust. 1 ustawy z dnia 15 czerwca 2018 r. o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi organizacja zbiorowego zarządzania ma obowiązek w umowie z użytkownikiem przy ustalaniu stawek opłat ma obowiązek stosować obiektywne i niedyskryminujące kryteria. W związku z tym nie jest wykluczone, że różnica w wysokości stawek dla poszczególnych podmiotów nie spełniała tych wymogów. Sąd jednak nie dysponował materiałem procesowe, aby dokonać takiej oceny.

W związku z oddaleniem powództwa co do kwoty 1.083,03, której żądał powód, w pkt III wyroku Sąd orzekł o obowiązku zwrotu kosztów procesu przez pozwaną na rzecz powoda w wysokości ustalonej na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 100 k.p.c. oraz § 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1935) w zw. z art. 99 k.p.c. z uwzględnieniem stopnia, w jakim powód uległ co do swojego żądania. O obowiązku zapłaty odsetek od kwoty zasądzonej tytułem zwrotu kosztów procesu Sąd orzekła na podstawie art. 98 § 1¹ k.p.c.

Weronika Klawonn

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

(...)